

CONCERTS

Igl Chor viril Surses preschainta igl Requiem da Franz Liszt: en discurs cugl dirigent

En'ovra tgi vo bagn cugl taimp ed igl chor

● **pb.** An sia istorgia da passa 100 onns ò igl Chor viril Surses canto principalmentg cumposiziuns da canzungs rumantschas. Adegna puspe ins è er ia ved ovras pi grondas. Er sacralas. Scu er ossa cun igl Requiem da Franz Liszt. Pertge gist chesta ovra e vo chella a pro cun igl chor? Chestas dumondas ed otras an en discurs cun igl dirigent, Luzius Hassler.

Luzius, Vous dirigez igl Chor viril Surses siva digl 2001, gez chest onn an pensiun e vez er gio annunzgia da dar planget anavant la batgetta digl chor da vallada. Anc avant vez pero lia preschentar cugl chor en'ovra sacrala pi gronda. En giaveisch persunal?

Luzius Hassler: la pains tgi vegia pitost da far cun la tradiziun digl chor da preschentar mintga 5-6 onns en'ovra pi gronda. Chegl è per en dirigent ena occasiun bagneida dad eir anavant cugl chor cun novs cuntigns musicals e cun novas provocaziuns. – Gl'è er sto igl chor tgi è sa decida an ena votaziun da sa deditgier per chesta occurrenza pi gronda ad ovras sacralas. Ea, chella decisiun am ò fatg grond plascheir.

Ossa ègl schi gliunsch: igl amprem concert a Savognin è gio sto, igl sagond è dumang a Coira ed igl davos dumengia a Turitg. L'ovra «Requiem – Franz Liszt», pertge gist chel cumponist, pertge chell'ovra?

Luzius Hassler: Franz Liszt è en cumponist tgi am ò fascino atras igl mies antier taimp musical. Essend tgi igl 2011 è sto igl schinumno «onn da Liszt» (igl sies 200avel anniversari) vaia tschar-tega eneda ensatge an chella direczion. Ia am saveva imaginar tgi igl lungatg digl tung seia scu fatg per igl chor viril. Igl requiem è en'ovra tgi è strousch anc stada da santeir an Svizra. Ena caschung bagneida da riscar dad eir ve digl toc.

Noua varez la caratteristica dall'ovra?

Luzius Hassler: Ainten chest'ovra teira Liszt a nez igl sies enorm

Cun igl requiem da Franz Liszt ò igl dirigent digl Chor viril Surses, Luzius Hassler risco blier.

fundus dad inspiraziun musicala. El ò scretg ella ainten chella fasa da veta cura tgi el è sa deditgia intensivamentg alla musica sacrala. Per saveir dar agl cuntign tant scu pussebel l'expressiun an furma pura, è el sa redutgia ainten l'instrumentaziun ad en minimum. Igl orgel tgi è per regla ainten baselgia fò part dasperas igls solists ed igl chor. Liszt scu poet an sia spiritualad resanteida profundamentg, dovra an en pèr singulas parts dus trumbettas, dus posaunas e las paucas. Chegl dat tras igl antier requiem en maletg tonal varioint tgi corresponda an tot risguard alla dignitad dalla mort.

Naturalmentg tgi l'ovra vo fitg bagn a pro cugl taimp avant Pasca dall'emda sontga, vo ella er a pro cun igl Chor viril Surses?

Luzius Hassler: Igl lungatg digl tung vo excellentamentg a pro

cugl Chor viril Surses. Igl chor an sies registers da vouchs so veiramaintg porscher en vast spectrum da tung tgi vign pretendia ainten chest requiem. Er concerent la dinamica stò igl chor aver pront davent dad en imposant forte anfignen tar en fegn piano tot las calours tonalas. Pir alloura sa fò valeir la vigour cumpleta digl cuntign e dall'expressiun dall'ovra. Igl Chor viril Surses è sa fatschanto cun chegl da maniera fitg intensiva ed ia crei tgi dasperas igl evenimaint musical ins vegia er amprendia fitg blier.

Egn digls treis concerts è sto an patria, a Savognin. Igl sagond a Coira franc ena bun'ideia, pertge igl chor è ancunaschaint gliunsch sur la regiun, ma Turitg?

Luzius Hassler: I dat scu an ples martgeas pi gronds an Svizra, uscheia er a Turitg ena gronda uniuon grischuna. Er ò musso la

davosa festa da cant federala (Weinfelden) tgi igls noss chors grischuns ins tedla gugent giu la bassa. Uscheia ègl sto per nous manevol da riscar eneda ena preschentaziun a Turitg. Nous speragn da saveir interessar blers ameis dalla musica, Grischuns tgi laschan anrescher per la patria ed ansomma simpatisants per cant da chor cun igl noss concert. A Turitg na dattigl betg savens occasiun da tadlar musica da chor digl Grischun e chegl gist an cumbinaziun cun en'ovra santeida pitost rar dad en impurtant cumponist scu Franz Liszt.

Igl Chor viril Surses canta tenor tradiziun per gronda part canzungs rumantschas da cumponists contemporans e trepassos, e da chellas dattigl digl reminent fitg belas. Da taimp an taimp ins risca er dad eir ve dad ovras pi grondas, er classicas. Scu ossa cun en'ovra sacrala pi gronda. Tge ex-

perientschas vez fatg cun igls cantadours an chel connex?

Luzius Hassler: An mintga cass ègl ena gronda provocaziun dad amprender ena tal'ovra. Essend tgi nous exercitagn cun igl chor da vallada angal durant igl taimp d'anviern e vagn uscheia angal 18 25 provas regularas, dovrigl mintgant en angaschamaint spezial. – Cò fogl adegna puspe surstar cun tge gronda forza d'angaschamaint tgi igls commembers digl Chor viril Surses von vedlonder e sa mettan aint totalmaintg anfignen tgi ena tal'ovra tunga scu tgi ella stuess. – Resumo: per igl dirigent ègl adegna puspe impressiunont da veir tge tgi ins so contanscher antras igls exercezis comunabels, schi igls cantadours stattan uscheia persvadias davos la tgossa, scu tgi gl'è per furtegnia tigl Chor viril Surses.

Bung, igl amprem concert è passo, dumengia passada ainten baselgia da Nossadonna a Savognin, igl Voss sentimaint?

Luzius Hassler: la citesch gugent igls solists. Els èn s'externos ordvart positiv digl chor. Els punctueschan la forza da vouchs e da tung digl chor e deian tgi en cant da tal cuntign emoziunal, cun tant cor e tgi sa fatschainta talmaintg dall'expressiun digl tung e diglsenn digl text, ins sainta angal rar. – Ia sper naturalmaintg er tgi igls auditours vegian resantia igl ager digl chor an ena direenziun sumiglianta. – Me persunalmaintg ò igl chor impressiuno fitg. El ò interpreto en'ovra difficila an circumstanzas dètg grevas (igl orgel era mecta gliunsch davent) cun bravura. Er schi gl'è do perveia dalla situaziun acustica dètg difficultousa enqualtgi disturbis d'intunaziun, è per me igl maletg antier sto absolutamaintg positiv.

Damais igl 2001, cura tgi igl chor az ò dumando da leir surpiglier la direenziun e per la successiun da Curò Mani, vez musso interess da bel'antschatta e vez alloura antschet la lavour cun grond plasheschier ed angaschamaint. Tge attirava Vous an spezial ve da chest chor?

Luzius Hassler: An amprema lengia am ò incanto lez mument igl potenzial da vouchs digl chor. E chegl è anc oz uscheia. E duple ègl simplamaintg an tots gros bel da

far prova cugl chor. Scu gio menziuno igl angaschamaint, vetiers la fitg buna relaziun umana e la voluntad da neir siva allas preteissas e l'expressiun musicala èn resumo curtamaintg igls puncts principals da luvrar gugent cun chel chor. Naturalmaintg duessan betg neir amblidadas las grondas pussebladads multifaras tgi schean ainten la cultura rumantscha. Dalla bellezza digl tung, la forza tonala e la vasta paletta ainten la forza d'expressiun ins vign remunerero ainten la lavour cun igl chor.

D'ena vart Vous scu profi ve davant. Davos bung 60 laics. Cò darogel bagn cunfegns per contanschaer las fegnameiras musicalas?

Luzius Hassler: Chegl è cler. I fess per exaimpel delicat dad exercitar ve dad en'ovra moderna cun en lungatg da tung fitg grev. Igl grad da difficultad sa drezza an amprema lengia tenor igls interess ed igl taimp tgi stat a disposiziun agl chor. Ma cò èn avant mang grondas resursas e gl'è igl pensum digl manader digl chor da veir igls cunfegns d'en'ovra gio ordavant e betg da pretender digl chor musica tgi corresponda betg allas habilitads digls cantadours. Cun Liszt è tenor mies giuditgier, nia contanschia en nivel fitg ot.

Tge vez anc an senn cun igl Chor viril Surses?

Luzius Hassler: An chel taimp tgi ans stat anc a dispiziun ans deditgainsa puspe a canzungs da cuntign profan. Lotiers niro er anc a tutgier puspe en'ovra pi impurtanta da Ludwig Heinrichs. Chegl dasperas en pèr canzungs novas da cumponists digl ost tgi schean zont bagn agl chor. – Scu ulterioura part nironsa a cantar canzungs tgi igl chor ò canto gugent igls davos 13 onns. Igl chor sez ò fatg cò quasi ena glista da hits.

Angaztg per igl discours, bung success per igls dus concerts tgi stantan anc avant ed ansomma cugl chor.

Igl Chor viril Surses preschainta igl proxim concert cun «Requiem - Franz Liszt» dumang, igls 22 da mars allas 20.00 ainten la baselgia da son Martegn a Coira e dumengia, igls 24 da mars allas 15.00 ainten la baselgia St. Jakob agl Stauffacher e Turitg.

RTR

Cuntrasts

In «Discurs» cun Mirko Baselgia

Mirko Baselgia è il proxim giast en l'emissiun «Discurs». Ils 21 da mars 2013 vegn inaugurada ina nova exposiziun en il Museum d'art grischun: PRIMAVERA - l'emprima exposiziun individuala da Mirko Baselgia.

Per l'avertura da sia exposiziun discorra il giuven artist grischun cun Rico Valär davart sias inspira-

ziuns, sias lavurs artisticas e ses projects insolits cun avieuls, cun in luf e cun lava giu dal Vesuv.

Mirko Baselgia è oriund da Lantsch. Suenten in giarsunadi sco dissegnader da construcziun auta ha el studegià art figurativa a Turitg. Per sia ovra artistica ha el survegnì l'onn passà dus impurtants premis, in premi d'art da la Fundaziun Kiefer Hablitzel ed il premi d'art per il Grischun dal Manor.

RTR

Profil

Sonda, ils 23 da mars 2013 a las 09.03

rep. mesemna, ils 27 da mars 2013 a las 20.03

Chasper Pult (63) Pasqual

Profil –

«El saja in construider da punts ed in saltunz sin la sua», plets en la laudatio per Chasper Pult a la surdada dal premi Oertli 2012. Quels conguals plaschan a l'intermediader da cultura e roma-

nist al gimnasi a Cuir. Ses engaschament cultural, ses malsesser en connex cun l'adiever dals linguatgs en Svizra e sia dischillusiun da la politica da la Lia Rumantscha èn tranter auter temas dal profil cun Chasper Pult. Il profil lascha pero er vegnir a pled Chasper Pult sco bab d'ina figlia da 16 onns ed il Chasper chatschader grischun.

Redacziun : Rita Uffer

